

Kouluun kiinnittymisen vahvistaminen Tampereen seudun SKY-pilotissa luokanvalvojen tuen ja kouluvalmentajatyön kehittämisen kautta

Hankekoordinaattori Liisa Hietamaa
Tampereen seudun Osake

SKY-pilotointi Tampereen kaupunkiseudulla

Sitouttavan kouluyhteisötyön pilotointi on OKM:n johtamaa ja koordinoimaa kehittämistoimintaa, jossa alueellisten pilottien kautta vahvistetaan kouluun kiinnittymistä ja ennaltaehkäistään poissaoloja sekä luodaan kansallinen malli

Mukana kahdeksan kuntaa: Kangasala, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Tampere, Vesilahti ja Ylöjärvi

Kehittämistyön kärkinä kouluvalmentajatyön kehittäminen ja luokanvalvojuuden tukeminen

Pilotointivaihe 1.8.2021-30.6.2023

Kouluvalmentajatyön kehittämisen

- Hankkeessa työskenteli 17 kouluvalmentajaa kahdeksassa kunnassa eri nimikkeillä (mm. kouluyhteisöohjaaja, kasvatusohjaaja, koulunuorisotyöntekijä, hyvinvointiohjaaja)
- Osassa kunnista vastaavaa työtä ollut jo omalla tai muulla hankerahoituksella
- Kansallisesti kehitetty työkalu Kouluvalmentajatyön käsikirja julkaistaan 4.5. SKY-loppuseminaarissa

Mitä kouluvalmentajat tekevät?

- Matalan kynnyksen kohtaaminen, näkyvillä ja saatavilla olo, arjen apu ja tuki
- Koko koulun ja luokkien yhteisöllisyyttä lisäävät toiminnot esim. välituntitoiminta ja haasteet, pienryhmät, luokkatunnit, jatkuva ryhmäytytys, kodin ja koulun yhteistyö
- Voidaan pyytää mukaan tiiviimpään yksilötyöhön yksilöllisen opiskeluhuollon kautta > ei korvaa tai ohita opiskeluhoitopalveluiden työtä
- Tukee kouluun tulemistä, siellä olemista ja opiskelua sovitusti > ei toimi opettajan, koulunkäynninohjaajan tai henkilökohtaisen avustajan sijaisena

Pienikokoinen mutta suurisydäminen koulukoira työskentelee muutamana päivänä viikossa ja vierailee liian harvoin opettajanhuoneessa.

Teksti ja kuvat: Maria Nummela

Pikimusta kääpiövilla koira on hurmannut Metsäkylän yhtenäiskoulun oppilaat. – Mimmi on ollut meidän luokassa käymässä, kertoo **Eevi Peura** 4C-luokalta. – Mimmiä tykkäävät kaikki! Neljänkertainen koiran opettaja **Jenni Niemi** apuna. – Koppari on meidän koululaisten kanssa ja järjestää kaikkea kivaa. Koppari huolehtii meidän hyvinvoinnista, tietää **Ronja Saari** 5C-luokalta. – Kopparin luo voi tulla aina, jos ovi on auki, neuvoo Eevi Peura. Mimmiin ovat ihastuneet myös muut oppilaat. – Minulle tulee toive, että opettajanhuoneissa pitäisi käydä useammin koiraa ja minä olemme täällä kuitenkin oppilaita varten, nauraa koulun koppari **Jenni Niemi**.

Koppari luo ilmapiriä ja on läsnä

Koulu yhteisöohjaaja on melko uusi ammatti koulumaailmassa. – Koppari on ennaltaehkäisevä, matalan kynnyksen aikuinen, joihin nuoret voivat tulla huonosti, koronakin takia. Koululle tarvitaan helposti lähestyttävää läsnäolevaa aikuista ja tätä Ylöjärvi onkin lisännyt, kertoo Jenni Niemi.

Oppilaat enimmäkseen hakeutuivat kopparin luokse, mutta Jenni Niemi myös jalkautui sinne missä nuoret ovat. Koppari tukee oppilaita koulun arjessa sekä kuuntelee kuulumisia, iloja ja murheita.

Hänen tehtäviinsä kuuluu luoda kouluun positiivista ilmapiriä ja koulukulttuuria sekä vahvistaa oppilaiden hyvinvointia, osallisuutta, kouluun kuulumisen tunnetta ja yhteisöllisyyttä oppilaiden välillä. Hän myös ennaltaehkäisee koulu yhteisön ongelmia, kuten kiusaamista, syrjäytymistä ja koulupuudokkuutta.

– Pidän jonkin verran tunteja lähinnä tunne- ja vuorovaikutustaidoista. Mimmi ei tule luokkaan, mikäli siellä on allergisia tai koirapelloisia. Muutama oppilas on tullut kyllä kertomaan, että Mimmiin myötä myös koirapello on helpottunut merkittävästi.

Eevi Peura (vas.) ja Ronja Saari osallistuvat mielellään Mimmi-koiran hoitoon.

Pikimusta Mimmi hurmaa Metsäkylässä

Mimmi madaltaa puhekynnystä

Koppari järjestää välituntitoimintaa, kerkkoja ja kuuntelee. Ohjelmaa voi olla esimerkiksi pelailua tai rauhoittumista koulun salissa.

– Meno ja meininki on täällä ajoittain vauhdikkaasta, ainakin osalla. Tarvitaan hetkiä, jolloin voi vain olla. Kopparin kanssa voi olla myös helpompi olla, koska en ole opettaja.

Koulu yhteisöohjaajat ovat nuorisopalveluiden, eivät koulutoimen työntekijöitä.

– Emme siis ole esimerkiksi rannassa mistään koulun asiasta, tämä auttaa oppilaita puhumaan vapaammin.

– Yhteisöllisyys, positiivinen koulukulttuuri ja nuorten kohtaaminen nuorisotyön keinoin ovat avainsanoja työssämme.

Mimmi madaltaa puhekynnystä en-

tisestäään, jo ihan koppariin tutustumisessa. Koiralla on tehtävänsä oivalliset geenit.

– Mimmi on luonnostaan tosi rauhallinen koiran. Jo pienenä pentuna koirapuistoissa se halusi mennä ihmisten syliin eikä kiinnostunut muista koirista. Ihmiset ovat parasta Mimmiä, luonnehtii Jenni.

Mimmi on kokenut konkari

Koulukoira Mimmi on ollut noin vuoden, saman ajan kuin Jenni Niemi kopparina Metsäkylässä.

– Ennen koiran tuloa kouluun koteihin lähetettiin kyselyä, kuinka elämään suhtauduttaisiin. Vastanotto on ollut positiivista.

Jenni Niemi tiesi jo valmiiksi, kuinka koiran suhtautuminen ihmisiin ja yllättävin tilanteisiin.

– Aiemmin Mimmi on ollut mukana lastensuojelutyössä, päihde- ja mie-

lenterveyskuntoutujien toiminnassa ja vanhainkodeissa. Kokonaisuuksena yhdeksän vuotta asiakaspalvelutyössä, nauraa Niemi.

Mimmi lähtee aamuisin mielellään töihin. – Työpäiviä Mimmiä on viikossa yksi tai kaksi. Kotiin päästyä koiralle tulee hetken ja jatkaa tämän jälkeen normaalia oloa.

– Noudatamme Mimmin kanssa opetushallituksen ohjeistusta koiraväestöstä toiminnassa kouluissa. Mimmi on Metsäkylässä pieni julkis.

– Kun tuossa lähellä koiraa ulkoilutetaan, niin moni pysäyttää ja kysyy jotain. Ilmeisesti myös monella koululaisella on huoneessaan Mimmin kuva seinällä – ja sehän on vain ihana!

Metsäkylän kopparilla hankerahoitus

Ylöjärvellä pioneiritöitä kopparina on tehnyt **Jarmo Kujala**, joka on työskennellyt syyskuusta 2018 saakka Ylöjärven yhtenäiskoululla. Jenni Niemi aloitti vuoden 2021 alussa Metsäkylän yhtenäiskoululla.

Hiljattain on lisäksi aloittanut ensimmäinen koppari alakoulun puolella. **Suvi Nikkola** työskentelee Kauraslammien koulun Vettäjärven toimipisteessä.

Metsäkylässä koulu yhteisöohjaajan työ on osa opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamaa Sitouttava koulu yhteisö -kehittämishanketta.

Mimmiä voi seurata Instagramissa tunnisteella @koulukoiraanimmipuuhe. Koppareiden meno pääsee ihmettelemään tileillä @kopparijenni, @kopparijama ja @kopparisuvi. #

Mimmi madaltaa entisestään kynnyksiä jutellessa koppari Jenni Niemen kanssa.

Kouluyhteisöohjaaja kiinnittää kouluun

Rehtorin palaute:

"Yhteisöohjaajan toiminta on saanut useampiakin oppilaita lopulta sitoutumaan koulutyöhön vahvemmin, oppilaat ovat saaneet tarvitsemaansa kannustusta tai apua menneille tunneille, apua kaveritaitoihin ja toisaalta tarvitessaan hengähdyspaikan. Kiusaamistilanteissa yhteisöohjaaja on ollut saatavilla toiseksi aikuiseksi keskustelutilanteisiin ja hänen pitämiään kiusaamisen vastaisia tietoisuoppitunteja on kehitetty ja sieltä on avautunut ja saatu eteenpäin erilaisia piilossa olleita tapauksia."

+ KOULUKIELTÄYTYJÄT

Yhä useampi nuori jättää menemättä kouluun – ”On sellaisia ongelmia, etten jaksaisi tulla ihmisten ilmoille”, sanoo 14-vuotias Emi

Suomessa on tuhansia lapsia ja nuoria, jotka eivät mene kouluun. Koulua voi jäädä väliin vuosikin. On monta syytä, miksi koulunkäynti tuntuu Emi Seppälästä raskaalta. Onneksi on Terhi Hakala, kouluvalmentaja, jonka kanssa voi ratkoa asioita. Mikä koulussa nuoria ahdistaa?

Luokanvalvojuuden tukeminen

- Alkuperäisenä hankkeen tavoitteena oli tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetuksen kehittäminen. Nopeasti havaittiin, että seudullisesti ei ole tarve kehittää yhteistä mallia sisältöihin, vaan keskeinen kysymys oli opettajien tukeminen näiden taitojen opettamisessa
- Opettajien kehittäjäryhmässä edustus joka kaupunkiseudun kunnasta. Koordinoiva kehittäjäopettaja 1-2 pv/vkossa, muut 1 vvh panoksella
- Kehitettiin 7. luokan luokanvalvojille suunnattu lukuvuoden kestävä, neljäntapaamiskerran työotteellinen, vertaistuellinen kokonaisuus
- Pilotoitu kahdeksan kuntakohtaisen ryhmän kautta, jatkuu osana Osakkeen perustoimintaa
- Tapaamisten keskiössä hyvinvointia lisäävät toimintaympäristön elementit, jotka pohjautuvat psykologisiin perustarpeisiin
- Opettajalta opettajalle, opettajan työhyvinvoinnin näkökulma myös keskiössä

Tapaamisten teemat

- 1) Kohtaaminen, kuulluksi tuleminen ja lämpimät ihmissuhteet koulun arjessa
- 2) Toimiva ryhmä, osallisuus ja ilo
- 3) Onnistumisen ja haasteen luokanvalvojan/-ohjaajan työssä
- 4) Hyvinvointia lisäävän toimintaympäristön vahvistaminen

Palautetta luokanvalvojilta

"Ryhmän toimivuus on ehkä jopa tärkeintä kokonaisuuden kannalta – aloin heti miettimään enemmän oman valvontaluokkani tilannetta."

"Osallisuus ja kohtaaminen supertärkeää tässä työssä. Usein tärkeämpää kuin mikään muu."

"Kiva saada ekan kerran koulutusta vaativaan LV-tehtävään 20 vuoden aikana."

"Toimivan ryhmän hyödyt isoja myös opettajalle -> tärkeä näkökulma."

Kiitos!

liisa.hietamaa@lempaala.fi

<https://osake.eeventti.fi/hanketoiminta-osakkeella/sitouttava-kouluyhteisotyo>